

ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Біницька К.М.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

E-mail: rfn.yz87@gmail.com

Європейський вектор розвитку України та входження до європейського освітнього простору, орієнтація національної системи вищої освіти на європейські освітні стандарти, що детермінована вимогами інформаційного суспільства. В умовах адаптації системи вищої освіти до змін сучасного глобалізованого світу, перетворення освіти на один з вирішальних соціокультурних чинників суспільства відчуваємо гостру потребу відповідних змін як в організації системи національної системи педагогічної освіти, так і в змісті, формах і методах процесу професійної підготовки майбутніх вчителів. На нашу думку, ці завдання можливо виконати вивчивши досвід країн Східної Європи [2, с.28].

Соціальні зміни, а особливо перехід від однієї системи до іншої, є один з тих моментів в історії держав і суспільств, коли система освіти відіграє особливо важливу роль. Чим більш інтенсивні соціальні, політичні чи економічні реформи, тим більша роль освіти, як ключового елементу цих змін. Це пов'язано з тим, що освіта зазвичай відіграє роль каталізатора змін, вона формує систему соціальних нерівностей або надає компетенції та певну систему цінностей. Вибір країн Східної Європи обумовлено тим, що ці процеси маючи універсальний характер, частково перекривають процеси пов'язані з політичною трансформацією (відхід від соціалістичного режиму і централізованої планової економіки). Система освіти, з одного боку, сама може бути змінена (наприклад, як елемент, який потребує адаптації до нових соціальних, економічних та політичних умов), а з іншого боку, вона є інструментом змін (наприклад, як система формування майбутніх поколінь, нової

поведінки людей, формує нові компетенції) [5, с.62].

Аналіз мінімальних вимог до професійної підготовки майбутніх вчителів початкової освіти в країнах Східної Європи показав, що магістерський рівень кваліфікації (МСКО 7) — це мінімальний рівень необхідний для роботи у загальній середній освіті у 17 країнах Європи. Така вимога, щодо професійної підготовки вчителів є у Чехії, Угорщині, Польщі, Словенії, Словаччині та ін. У 15 країнах для роботи вчителем потрібно лише здобути рівень вищої освіти на рівні бакалавра (МСКО 6). Д таких країн належать — Румунія, Чорногорія, Сербія, Боснія ін. У майже 50 % країн існують дві різні моделі професійної підготовки майбутніх вчителів початкової освіти, які пропонують однакові професійні кваліфікації: майбутні вчителі можуть пройти 2 рівня вищої освіти («бакалавр» та «магістр») за «паралельною моделлю», або розпочати професійну підготовку з академічного вивчення своєї теми, перш ніж спеціалізуватися як вчителі, які здобувають кваліфікації за «послідовною моделлю», однак така підготовка триває довше наприклад: у Болгарії, Хорватії, Литві, Угорщині, Румунії. Зазначимо, що паралельні та послідовні моделі підготовки майбутніх учителів мають однакову тривалість часу в Латвії, Польщі, Словенії, Чорногорії [4, с.32].

Мінімальна загальна тривалість професійної підготовки майбутніх вчителів початкової освіти, як правило, становить від трьох до шести років. Це може тривати не більше трьох років у Румунії (за одночасною моделлю). Мінімальний рівень кваліфікації для такої моделі є рівень бакалавра. На відміну від послідовної моделі у паралельній потрібно здобути знання з фахового предмету. Професійна підготовка за такою моделлю включає в себе як теоретичні дослідження (теорія навчання, психологія, і т. д.), так і педагогічну практику (практичні заняття в школах, спостереження за процесом навчання). У більшості країн встановлюють мінімальний термін для професійної підготовки. Середня тривалість курсу складає 60 кредитів ECTS, що відповідає приблизно навчальному року. Професійна підготовка триває вдвічі довше. Приблизно це еквівалент 40 кредитів ECTS в Болгарії, Австрії (при паралельній моделі), Польщі, Португалії, Румунії, Чорногорії та Сербія [4, с.32].

Європейський досвід впровадження інтегрованого навчання та перспективи його використання в новій українській школі

Таким чином, на початку XXI ст. в Республіці Польща, Чехії, Словаччині, Румунії та Угорщині відбуваються процеси вдосконалення системи професійної підготовки педагогічних кадрів, що передбачає врахування західноєвропейських тенденцій і вимог єдиного європейського ринку праці, що проявляється у переході від вузькопрофільної до широкопрофільної підготовки з модернізацією змісту освіти і впровадженням нових освітніх методик. Професійна педагогічна освіта в країнах Східної Європи стає уніфікованою, доступною, багатoproфільною, неперервною і спрямованою на забезпечення всебічного розвитку людини [1].

Загальні тенденції в розвитку вищої освіти східноєвропейських країн можливо простежити в модернізації цілей, змісту, методів, форм та засобів професійної підготовки фахівця. На основі їх аналізу виділимо такі тенденції в педагогічній освіті: забезпечення професійної мобільності за рахунок фундаменталізації освіти (принцип мобільності в освіті та діяльності вчителя-європейця); впровадження принципу багатofункціональності, як одного з магістральних шляхів надання гнучкості системи, що передбачає підготовку в рамках одного закладу освіти спеціалістів різних кваліфікаційних напрямків та функціонального призначення (концепція пріоритетності оволодіння інструментальними методами освіти в ході професійної підготовки по формуванню вузькоспеціалізованих здібностей фахівця); інтеграція як ефективний засіб фундаменталізації вищої освіти (процес зміщення пріоритетів навчання у бік загальнозначущих, найбільш універсальних досягнень людської думки у сфері науки) [3].

Отже, розвиток систем професійної підготовки майбутніх вчителів в країнах Східної Європи відбувалися в контексті загальноосвітніх європейських тенденцій. Основною вимогою до педагогічної освіти стає підготовка нового типу вчителя, здатного до змін, який є конкурентоспроможний на ринку економічних відносин, який має широкий культурно-науковий світогляд та професійні компетенції.

Література

1. Сисоєва С. О. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне : Овід, 2012. – 352 с.
2. Терещук Г. Освітній процес у ТНПУ ім. В. Гнатюка: стан, проблеми та модернізація у контексті нового Закону України «Про вищу освіту» / Г. Терещук // Україна–Європа–Світ : міжнародний збірник наукових праць. – Тернопіль, 2014. – Вип. 14. – С. 28–32.
3. Фундаменталізація професійної підготовки у вимірі європейського освітнього простору: постановка проблеми [Електр. рес.] / М. Ф. Дмитриченко, О. К. Русановський, В. К. Сидоренко, Г. В. Терещук. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/3209/index-101712.html>.
4. The Teaching Profession in Europe: Practices, Perceptions, and Policies [Електр. рес.] – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/184EN.pdf.
5. Wasielewski K. Kierunki zmian w szkolnictwie wyższym w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej / Krzysztof Wasielewski [Електр. Рес.]. – Режим доступу : <http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/479/0>.

МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНА СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ І РЕСПУБЛІЦІ КОРЕЯ

Кім О.О.

Харківська спеціалізована школа № 181 «Дьонсурі»
E-mail: kim.sungdai@yahoo.com

Сучасне світове сценічне мистецтво поряд із розподілом на традиційні жанри драми, комедії, опери тощо представлено також і такими видами, яким притаманні риси водночас декількох традиційних. Прикладом може бути музична комедія, або мюзикл у кінематографі, які поєднують драматургію, хореографію, поезію, музику тощо. Певним відповідником цієї тенденції в освітньому процесі є інтеграція у мистецькій освіті, особливо — початковій, яка підвищує вмотивованість учнів, звертаючись водночас як до раціональних, так і емоційних сторін свідомості та